Tiivistelmä:
Asiantuntija- ja lausuntopyyntö, Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta, keskiviikkona 14.5.2025 klo 11.30 / VNS 2/2025 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026-2029

Santtu Sundvall

Yksikön päällikkö/vastuualueen johtaja (vt)

KEHA-keskus
UF-centret

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus

Taustaa KEHA-keskuksesta

- KEHA-keskuksen oma tausta liittyy aikaisempiin valtion sopeutusohjelmiin
  - KEHA-keskukseen keskitettiin perustamisen yhteydessä mm. ELY-keskusten ja TE-toimistojen henkilöstöhallinto, taloushallinto, tietohallinto ja osaamisen kehittämispalvelut
  - Keskittämisellä pyrittiin varmistamaan hyvän asiakaspalvelun jatkuminen kun asiakasorganisaatiot joutuivat sopeutumaan valtion hallinnon leikkauksiin
- Vuoden 2025 alussa KEHA-keskuksen tehtävät muuttuivat merkittävästi osana työvoima- ja koto-palveluiden siirtoa työvoimaviranomaisten vastuulle
  - Keskittämisellä pyrittiin turvaamaan TE-palvelu-uudistuksen kustannusneutraalius ja turvaamaan työvoimapalveluiden järjestämisen kannalta olennaisten palveluiden yhdenvertainen saatavuus kaikissa kunnissa
- KEHA-keskus tuottaa palveluita mm.
  - Työ- ja elinkeinoministeriö
  - ELY-keskukset/Elinvoimakeskukset (15/10 kpl)
  - Työvoimaviranomaiset (45 kpl)
  - AVIt/Lupa- ja valvontavirasto
  - Ruokavirasto
  - Väylävirasto
  - Muut ministeriöt (YM, LVV, MMM)

Valtionhallinnon toimintamenosäästöt ja tuottavuusohjelmat

- Hallitus toteuttaa valtionhallinnon tuottavuusohjelman, jolla tavoitellaan yhteensä n. 390 milj. euron säästöä vuodesta 2027 alkaen.
  - Hallitusohjelmassa päätettiin n. 240 milj. euron toimintamenosäästöstä.
  - Lisäksi hallitus päätti kevään 2024 kehysriihen yhteydessä vähentää toimintamenoja vuosittain n. 150 milj. eurolla sekä aikaistaa aiemmin sovittua säästöä 50 milj. eurolla jo vuodelle 2025.
- Sekä hallitusohjelmassa että keväällä 2024 sovitut säästöt on pääasiassa kohdennettu virastojen toimintamenomomenteille sekä muille toimintamenotyyppisille momenteille ministeriöiden oman valmistelun perusteella.
- Keväällä 2025 päätetyn 130 milj. euron säästön jakaantumisesta hallinnonaloittain päätetään vuoden 2026 talousarvioesityksen valmistelun yhteydessä.

➢ KEHA-keskus esittää huolensa siitä, että uusia säästöjä ei voida toteuttaa tällä hetkellä muuten kuin lakisääteisiä tehtäviä merkittävästi karsimalla

KEHA-keskuksen kanta TEM:n hallinnonalaa koskeviin esityksiin

- KEHA-keskuksella on nykyisellään keskeinen rooli työvoimapalveluiden järjestämisen kansallisessa tuessa
- Työvoimapalveluiden osalta KEHA-keskus vastaa lakisääteisesti mm.
  - Valtakunnallisen tietojärjestelmäkokonaisuuden kehittämisestä
  - Vaativaa käsittelyä vaativien työttömyysturvalausuntojen laatimisesta
  - Palvelujärjestelmän keskitetystä arvioinnista ja tiedontuonnosta
  - Work in Finland ja EURES-palveluista
  - Oikeudellisesta neuvonnasta ja tuesta
  - Valtakunnallisista osaamisenkehittämispalveluista
- Lisäksi KEHA-keskus vastaa tulevien elinvoimakeskusten yleishallinnollisesta palveluista ja tietohallinnosta

➢ Uusien tehtävien resurssoinnin vaarantuminen voi heijastua merkittävästi myös:

- Työvoimapalveluiden järjestämiseen kunnissa
- TE-palvelujärjestelmän kokonaiskustannusten nousuun pitkällä kantamalla
- Elinvoimakeskusten tehtävien toimeenpanoon

KEHA-keskuksen kanta työvoimapalveluiden valtakunnallisen tietojärjestelmäkokonaisuuden kehittämiseen kohdentuviin säästöihin

- KEHA-keskus vastaa työvoima- ja kotopalveluiden järjestämistä tukevien asiakastietojärjestelmien kehittämisestä ja ylläpidosta
- Yhteisen, valtion kunnille tuottamaan tietojärjestelmään päädyttiin mm. seuraavista syistä:
    1. Pystytään tarjoamaan kaikille työllisyysalueille **yhdenmukainen välineistö** palvelujensa järjestämiseksi ja tuottamiseksi heti lain astuttua voimaan
    2. Pystytään varmistamaan **yhteinen tietovaranto** ja sitä kautta yhteinen tietopohja palvelujen tuotannon analysoinnin ja kehittämisen tueksi
    3. Tarjoamalla yksi järjestelmä pyrittiin estämään uuden, verovaroin kustannetun ohjelmistomarkkinan syntyminen ja **hillitsemään kustannusten kasvua** (vrt. potilastietojärjestelmät SOTEssa)
- Työvoimapalveluiden tietojärjestelmäkokonaisuus valmistuu suunnitellusti toukokuussa 2025
    - Tämän jälkeen siirrytään tietojärjestelmien yhteiskehittämismalliin, jossa järjestelmäkokonaisuutta kehitetään yhtäläisesti lainsäädännöstä ja työvoimaviranomaisilta tulevien tarpeiden pohjalta

➢ KEHA-keskuksen näkökulmasta uudet säästöt voivat pahimmillaan vaarantaa:

1. Asiakastietojärjestelmien **jatkokehittämisen** työvoimaviranomaisten tarpeista käsin
2. **Uusien kokeilujen tai lakimuutosten** vaatimien järjestelmämuutosten toimeenpanon
3. Palvelujärjestelmän **kustannusneutraliteetin**, kun kunnat alkavat rahoittaa ja tuottaa päällekkäisiä tietojärjestelmiä

KEHA-keskuksen kanta hallinto- ja tietojärjestelmähankkeisiin kohdentuviin esityksiin

- Hallitusohjelman mukaan hallitus parantaa julkisen sektorin tehokkuutta sekä vahvistaa alueellista elinvoimaa ja yrittämisen edellytyksiä rajaamalla julkisen sektorin mahdollisuuksia tuottaa sisäisissä yksiköissä sellaisia tukipalveluita, joissa on olemassa toimiva markkina
  - KEHA-keskuksen arvion mukaan nykyiset valtionhallinnon inhouse-yksiköt (mm. Valtori, Senaatti, Palkeet) eivät ole merkittävästi lisänneet valtionhallinnon tehokkuutta

➢ KEHA-keskus kannattaa sitä, että Valtioria ohjataan valmistelemaan ehdotuksia tuottavuustoimenpiteiksi toimialariippumattoman ICT:n osalta

➢ KEHA-keskus kannattaa tukipalveluiden avaamista laajemmalle kilpailulle silloin se tuo palveluiden järjestämiselle merkittävää lisäetua

KEHA-keskuksen kanta valtionhallinnon palveluiden digitalisointia koskeviin esityksiin

- Julkisen talouden suunnitelmassa korostetaan valtiohallinnon digitalisaation tuomia mahdollisuuksia säästöjen aikaansaamisessa
- ➢ KEHA- keskus kannattaa sitä, että siirtymällä ensisijaisesti digitaaliseen asiointiin sekä mahdollistamalla automaattiset viranomaispäätökset saavutetaan säästöjä sekä prosessien tehostumista
  - Esimerkiksi työttömyysturvaprosesseja olisi mahdollisuus automatisoida digitalisaation avulla laajasti ja näin keventää prosessin resurssitarpeita
- ➢ KEHA-keskus katsoo kuitenkin, että digitalisaatiomuutoksia on mahdotonta toteuttaa ilman erillisiä alkuinvestointeja, jotka maksavat itsensä takaisin pitkällä aikavälillä

Tulevaisuuden ratkaisuja -tiedolla, taidolla ja yhteistyöllä

www.keha-keskus.fi